

Iedereen doet mee!

KOERSDOCUMENT SPORT EN BEWEGEN 2023-2030

2023

-

2030

Inhoud

KOERSDOCUMENT SPORT EN BEWEGEN 2023-2030	0
SAMENVATTING	3
1. Inleiding.....	4
1.1 Waarom een koersdocument Sport en Bewegen?	4
1.2 Doel van de nieuwe koers op ‘Sport en Bewegen’	5
1.3 Communicatie	5
1.4 Wat komt er in het koersdocument aan bod en wat niet?.....	6
1.5 Wat betekent ‘Wij’ in dit koersdocument?	7
1.6 Leeswijzer	7
2. VISIE EN AMBITIES.....	9
3. VITALE EN TOEKOMSTBESTENDIGE SPORT- EN BEWEEGAANBIEDERS	12
3.1. Algemeen	12
3.2. Landelijke ontwikkelingen	12
3.3. De verenigingen in Cranendonck.....	12
3.4. Samenwerking	13
3.5. Vitaliteitsscan	13
3.6. VITALE EN TOEKOMSTBESTENDIGE SPORT- EN BEWEEGAANBIEDERS.....	15
4. Duurzame sport- en beweeginfrastructuur.....	16
4.1. Algemeen	16
4.2. Verduurzaming sportinfrastructuur	16
4.3. Sportaccommodaties in Cranendonck: duurzaamheidsscan.....	16
5. Allemaal meedoen!	18
5.1. Algemeen	18
5.2. Cranendonck.....	18

5.3.Sporten en bewegen	19
5.4.Allemaal meedoen!	20
6.SPORLEN EN BEWEGEN IN EEN GEZONDE LEEFOMGEVING	21
6.1.Algemeen	21
6.2.Gezonde omgeving; sportparken en verenigingen in Cranendonck.....	21
6.3.SPORLEN EN BEWEGEN IN EEN GEZONDE LEEFOMGEVING	22
7.Toelichting: Wat gaan we doen?	23
7.1 Organiseren inspiratiesessies: Informeren, samenwerken en kennis uitwisselen.....	23
7.2 Uitvoeren onderhoud en vervanging korte termijn.....	23
7.3 Duurzaamheidsscan maken en LED-verlichting installeren.	23
7.4 Nieuwe onderhoudscontracten	23
7.5 Herijking subsidieregels	23
7.6 Onderhoud en vervanging lange termijn.....	24
7.7 Bijeenkomsten met het sociaal domein: onderwijs, gezondheid, armoedeplatform	24
7.8 Promotie Gezonde leefomgeving	24
7.9 Tweede vitaliteitsscan:	24
8.FINANCIËN: onderhoud, investeringen en acties	30
8.1.Algemeen	30
8.2.Onderhoud	30
8.3.Verduurzaming	30
8.4.Subsidieregels.....	31
8.5.Financieel overzicht sportvisie	32
BIJLAGEN KOERSDOCUMENT	36
BIJLAGE 1 Overzicht.....	37
Bijlage 2 Communicatie.....	39
BIJLAGE 3 OVERZICHT EXTRA ONDERHOUD 2022.....	41
BIJLAGE 4 ONDERHOUDSPANNING LANGE TERMIJN SPORTPARKEN	42

SAMENVATTING

ALLEMAAL MEEDOEN!

2. Wie zijn er bij betrokken:

Sport- en bewegingssector, zorginstellingen, onderwijs, welzijn, gemeente.

VIER AMBITIES

1. Wat willen we bereiken?

Alle inwoners van Cranendonck hebben de mogelijkheid om te sporten en te bewegen in een gezonde omgeving (met goede voorzieningen).

3. Wat zijn onze ambities?

- Vitale en toekomstbestendige sport- en beweegaanbieders.
- Duurzame sportinfrastructuur
- Allemaal meedoen.
- Sporten en bewegen in een gezonde leefomgeving.

4. Wat gaan we daarvoor doen?

Vitale en toekomstbestendige sport- en beweegaanbieders;

- Professionalisering verenigingen: inspiratiesessies.
- Onderhoud, vervangen en investeren buiten- en binnensportaccommodaties.
- Vitaliteitsscan.
- Meerjareninvesteringsplanning en -onderhoudsplanung.

Duurzame sportinfrastructuur

- Duurzaamheidsscan.
- Vervanging van alle verlichting door Ledlampen.

Allemaal meedoen

- Budget om drempel te verlagen voor mensen die deelname moeilijk kunnen betalen.
- Creëren van een netwerk met professionals met kennis van 'kwetsbare' groepen.

Sporten en bewegen in een gezonde leefomgeving

- Promoten van een gezondere leefstijl.
- Afspraken maken tussen sportverenigingen,

5. Wat is de rol van de gemeente:

- De gemeente is de aanjager en de facilitator van het proces.
- De sport- en bewegingssector krijgt de ruimte en de kans om mee te werken en te co-creëren.

1. Inleiding

‘Bewegen is niet alleen nodig om in conditie te blijven. Het houdt ook het brein jong’

Erik Scherder, neuropsycholoog

1.1 Waarom een koersdocument Sport en Bewegen?

In 2011 verscheen de laatste sportnota van Cranendonck en alleen al daarom is het tijd voor een nieuwe integrale sportnota. Deze nota zet de koers uit voor de lange termijn. Het is geen blauwdruk, maar **een richting** die -doordat de ontwikkelingen (maatschappelijk en sportief) bijzonder snel en ongewis zijn- af en toe kan worden bijgesteld. Er zijn veel uitdagingen, waarbij de grootste uitdaging voor de totale sport- en beweegsector in Cranendonck ligt in het vermogen om aan te kunnen sluiten bij de volgende ontwikkelingen:

Veranderingen in de samenleving

De belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen die op de sportbranche afkomen zijn:

- demografische ontwikkelingen, waaronder de vergrijzing en de gevolgen voor de volksgezondheid;
- economische ontwikkelingen, waaronder de gevolgen van de coronacrisis en recent de fors oplopende kosten door hoge inflatie;
- sociaal-culturele ontwikkelingen, zoals individualisering en flexibilisering;
- technologische ontwikkelingen, zoals digitalisering;
- ruimtelijke ontwikkelingen, zowel verstedelijking als krimp in plattelandsgebieden.¹

Ontwikkelingen in de sport- en beweegsector

- Lichte daling van het aantal leden van clubs;
- Minder vrijwilligers bij de verenigingen;
- Steeds meer sporten in niet-verenigingsverband (individualisering);
- Sporten en bewegen wordt gezien als preventiemiddel;
- Toename van nieuwe sporten zoals ‘padel’ maar ook ‘e-sports’² en ‘urban sports’³.

¹ Nederlandse Sportraad ‘De fitheid van de sport’

² E-sport (van het Engelse electronic sports) is het competitief (in wedstrijdverband) spelen van computerspellen.

³ Urban sport is een verzamelnaam voor sport- en beweegactiviteiten waarbij je je vaardigheden laat zien in de bebouwde omgeving. Denk aan het springen van gebouw tot gebouw. Of het uitvoeren van trucs met een skateboard, fiets of step. Ook zijn er straatvarianten van volkssporten, zoals street football.

De hiervoor genoemde ontwikkelingen zijn allemaal van invloed op het wel en wee van de huidige sport- en beweegsector: sporters, verenigingen en voorzieningen (zowel op aangewezen sportlocaties als in de openbare ruimte waar we inzetten op zelfstandig uit te oefenen en niet-gebonden sporten met passende inrichting).

1.2 Doel van de nieuwe koers op 'Sport en Bewegen'

Het hoofddoel van de nieuwe koers voor Sport en Bewegen is dat vastgesteld wordt dat in 2030 iedere Cranendoncker met plezier kan sporten en bewegen in een gezonde leefomgeving (met goede voorzieningen). Daarom werken we samen aan een toekomstbestendige en duurzame sport- en beweeginfrastructuur voor de inwoners van de gemeente Cranendonck.

Een belangrijke randvoorwaarde is de ondersteuning en de onderschrijving van de koers door de sport- en beweegaanbieders. De afgelopen vier jaar is met sportaanbieders en verenigingen hierover gesproken. In de laatste periode is door een tweetal werksessies gewerkt aan de verfijning van de koers. Op dit moment kan gesteld worden dat de koers wordt ondersteund en onderschreven en dat we er samen de schouders eronder moeten zetten. Tegelijkertijd zijn we van mening dat dit slechts het startpunt is, en dat verschillende essentiële elementen hernieuwde invulling moet krijgen (denk aan: investeringen, onderhoud en verantwoordelijkheden/verdeling op dit punt, passende subsidieregels, enz.) . Dat is de opdracht na vaststelling van deze koers.

1.3 Communicatie

De hoofdcommunicatiedoelstelling van de sportkoers luidt:

'Iedere inwoner van Cranendonck moet de mogelijkheid krijgen om te kunnen sporten en bewegen via een breed aanbod van sport- en beweegactiviteiten op goede en duurzame accommodaties.'

De afgelopen periode zijn de verenigingen betrokken bij de totstandkoming van de koers. De komende periode willen we - sport- en beweegaanbieders, gezondheidsinstanties, onderwijs, jongerenorganisaties, recreatie en toerisme en gemeente - gezamenlijk werken aan de implementatie van het koersdocument. Een goede en doelgerichte communicatie is daarbij noodzakelijk om deze doelgroepen te bereiken en te verleiden om deel te nemen aan de implementatie.

In 2023 worden de communicatiedoelstellingen, de strategie en de kernboodschappen verder uitgewerkt in een communicatie campagneplan (zie bijlage 2) inclusief het budget dat ervoor nodig is. De kosten die in 2023 voortvloeien uit communicatie vangen we op binnen het financiële kader van de sportvisie (zie 8.5 financieel overzicht sportvisie).

1.4 Wat komt er in het koersdocument aan bod en wat niet?

Het verdwijnen van het onderscheid tussen basis- en niet-basisvoorzieningen; van sportvoorziening naar publieksvoorziening.

In 2011 werd de nota Basisvoorzieningen vastgesteld waarin een indeling werd gemaakt tussen basisvoorzieningen en niet-basisvoorzieningen. Met de nieuwe koers zal dit in de toekomst niet meer het geval zijn. Er wordt meer gekeken naar de vitaliteit van de sport, de vereniging en de voorziening (en op een abstracter niveau de vitale gemeenschap en de heelheid daarvan). Dit geeft nieuwe en bestaande sporten meer kans om zich te ontwikkelen. Uiteindelijk willen we dat de sportvoorzieningen in de toekomst meer 'open', publieksvoorzieningen worden.

Passende subsidieregels

Bovenstaande zorgt ook voor een herijking van de subsidieregels. De eerste periode blijven verschillende regels (zoals subsidieregels en basisvoorzieningsuitgangspunten) gehandhaafd maar in de nabije toekomst zal dit in samenspraak met de gemeenteraad en de sport- en beweegaanbieder en -verenigingen passend bij de geformuleerde ambities worden aangepast. De wijzigingen in de Nadere regels van het subsidiebeleid zullen eerst met de raad worden besproken alvorens vastgesteld te worden door het college. (Naar verwachting in het 1^e kwartaal van 2024).

Geen Sportraad

Een jaar geleden werd er nog gesproken over het eventueel instellen van een Sportraad maar tijdens de laatste bijeenkomsten (d.d. 29 september en 30 november jl.) met de verenigingen is duidelijk geworden dat er geen behoefte is aan een Sportraad. De verenigingen geven er de voorkeur aan om elkaar vaker te ontmoeten en tijdens die bijeenkomsten kennis op te doen. De gemeente faciliteert deze bijeenkomsten en heeft aan Sportservice Noord-Brabant de opdracht gegeven om die te organiseren.

Geen sportHUB's, wél samenwerking

In de ontwikkeling naar een nieuwe koers is er veelvuldig gesproken over de vorming van sportHUB's; een samenwerkingsverband tussen de verenigingen op de sportparken.

Het is goed en logisch dat de verenigingen samenwerken op diverse terreinen maar we willen dit niet van 'bovenaf' gaan aansturen. Iedere vereniging mag er vrijwillig voor kiezen in hoeverre, in welke vorm en met welke snelheid ze willen gaan samenwerken. De gemeente is beschikbaar voor meedenken en (eventuele) facilitering.

Buitensport, (nog) geen binnensport⁴

In dit koersdocument hebben we de nadruk gelegd op de buitensportverenigingen en de daarbij horende voorzieningen. Een rapport dat vorig jaar door een extern ingenieursbureau is geschreven, toonde aan dat de komende jaren er flink wat aan onderhoud, vervangingen en investeringen moet worden gedaan bij de buitensport. Dit kan echt niet wachten, vandaar de nadruk op de buitensport in dit koersdocument.

Echter, de komende periode gaan we ook werken aan een Meerjareninvesteringsplan en een Meerjarenonderhoudsplan voor de binnensport. Intussen vindt uiteraard het regulier onderhoud plaats bij de binnensportaccommodaties.

1.5 Wat betekent 'Wij' in dit koersdocument?

'Wij' is een aanduiding die veelvuldig wordt gebruikt in dit document. 'Wij' is 'sportend en bewegend' Cranendonck. 'Wij' is de gemeente die samen met sport- en beweegaanbieders ontwikkelt, faciliteert en realiseert. 'Wij' zijn 'sport- en beweegaanbieders' die het regelen, die ambities en dromen hebben en die in de gemeente een partner willen vinden. 'Wij' zijn alle inwoners van Cranendonck die hun gemeenschap vitaal willen zien wat betreft voorzieningen, gezondheid en in sociale samenhang. Op deze wijze geven we samen invulling aan de uitgezette de koers en beseffen we samen dat ieder daarin zijn rol heeft en dat daarin de onderlinge volwassen relatie fundamenteel is. Oftewel, 'wij' dat zijn wij allemaal!

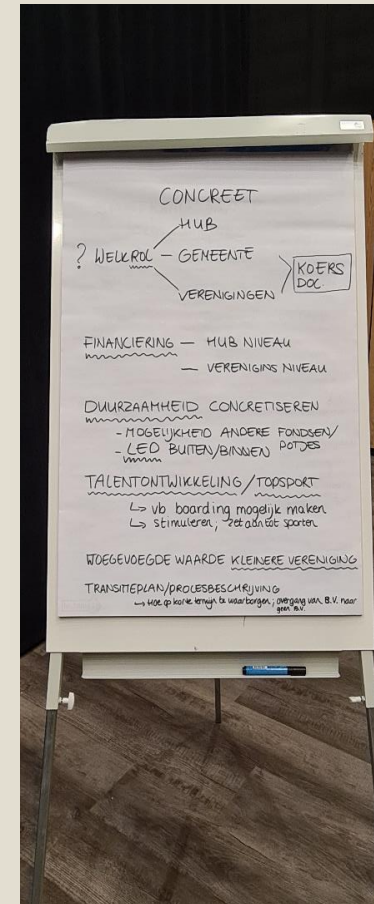
1.6 Leeswijzer

Met het koersdocument starten we met een visie en de onderliggende ambities voor de komende jaren. Vervolgens behandelt elk hoofdstuk één van de vier ambities. Per ambitie wordt uitgewerkt naar wat ermee bereikt wordt in Cranendonck, wat daarbij het uitgangspunt is en hoe dat gebeurt. Vervolgens wordt per ambitie een aantal acties uitgewerkt in een overzicht opgenomen waarmee de sportparken, de verenigingen en onze inwoners ondersteund worden in het bereiken van de ambities. In het daaropvolgend hoofdstuk volgt nog een korte toelichting op de acties.

Dynamisch

De koers wordt vastgelegd, de weg ernaartoe kan steeds aangepast worden met wat er nodig is. Dit is dan ook een levend document. Samen met sportend Cranendonck en de gemeenteraad wordt steeds gekeken - op gezette momenten - of we op koers blijven.

⁴ De binnensportverenigingen zijn wel betrokken bij de totstandkoming van het koersdocument. Het koersdocument is naar ze gestuurd en zij hebben de gelegenheid gehad hierover mee te praten tijdens de bijeenkomsten op 29 september en 30 november.

IMPRESSIE BIJeenkomst met de Verenigingen op 29 September in MFC de Borgh

2.VISIE EN AMBITIES

‘Wie investeert in de sport behaalt winst in de wijk, op school, in de zorg én op het veld’

Jan van der Zee, directeur amateurvoetbal

In dit hoofdstuk presenteren we onze visie en ambities op het gebied van sport en bewegen in de gemeente Cranendonck voor de periode 2023-2030. Deze visie geeft een richting aan voor de lange termijn waarbij we, met de verenigingen, regelmatig kijken of het nog de juiste richting is óf dat de koers moet worden bijgesteld. We zullen ook zien dat niet alle verenigingen hetzelfde tempo aanhouden; er zal wellicht een kopgroep, een peloton en op afstand een bezemgroep ontstaan. Dat is logisch en we houden rekening met de verschillende snelheden van de verenigingen bij het realiseren van onze ambities.

De visie is mede ontwikkeld op basis van:

- De gesprekken die sinds juli 2018 door de gemeente en de sportmakelaar met diverse spelers in het veld zijn gevoerd;
- De bijeenkomsten met de verenigingen op 29 september en 30 november 2022;
- De gesprekken met vertegenwoordigers van de sportparken in de periode mei-augustus 2022;
- Beleidskader Sociaal Domein Cranendonck 2019-2022;
- Het Nationaal Sportakkoord, het Lokaal Sportakkoord (‘Sport verenigt Cranendonck’) en het Beleidskader Sociaal Domein;
- Het Nationaal Preventieakkoord.

De visie is bedoeld voor alle inwoners en alle verenigingen van Cranendonck en geeft op hoofdlijnen weer hoe we ons de komende jaren willen ontwikkelen op het terrein van sporten en bewegen zodat we ook in de toekomst een vitale gemeente blijven. Waar willen we naar toe? Wat zijn de mogelijkheden? Wat moeten we doen om dit te bereiken?

Nederlandse Sportraad

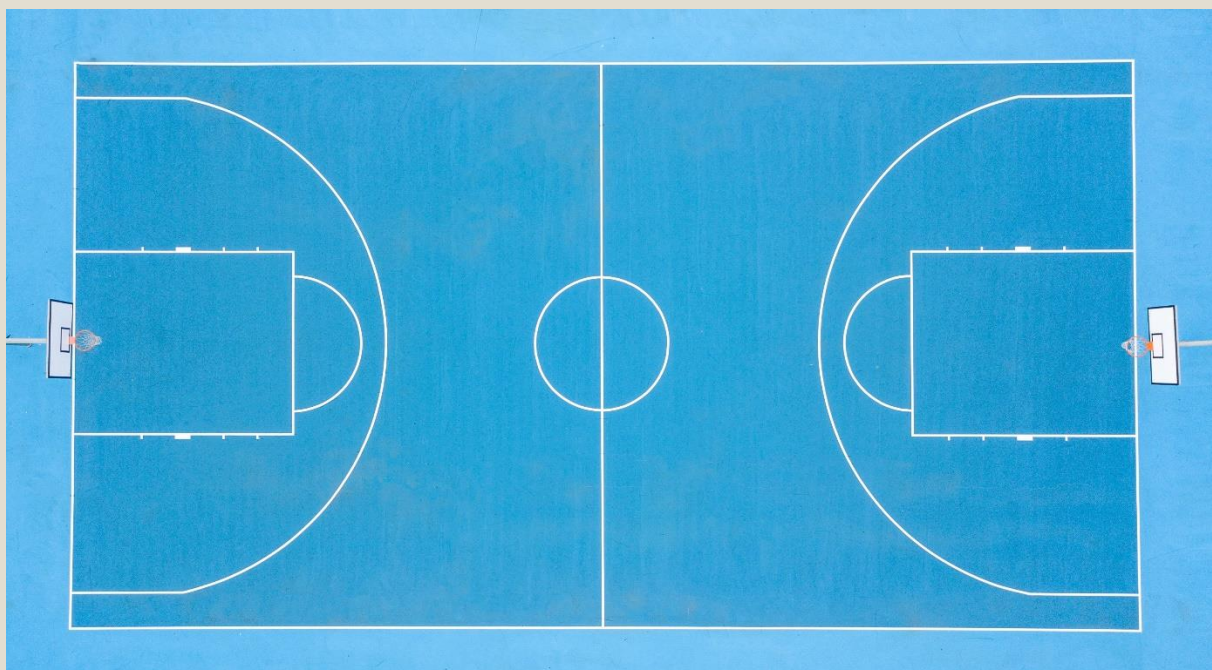
Eind 2020 bracht de Nederlandse Sportraad (NL- sportraad) advies ‘De opstelling op het speelveld’⁵ uit over de organisatie en financiering van de sport. Hoewel dit advies een breed perspectief geeft over de sport in Nederland geeft het ook richting over hoe gezondheid, (vitale) samenleving, organisatie en financiering bijeengebracht kunnen worden.

⁵ <https://www.nederlandse-sportraad.nl/binaries/nederlandse-sportraad/documenten/publicaties/2020/11/19/de-opstelling-op-het-speelveld/De+opstelling+op+het+speelveld+19+november+2020.pdf>

De aanbevelingen die hierbij genoemd werden zijn de volgende:

1. Versterk de sport (sport als publieke voorziening, infrastructuur op orde, professionalisering, ontwikkeling sport);
2. Ontwikkel sport- en beweegaanbod (innovatie, toegang en preventie);
3. Werk samen (op het gebied van onderwijs, gezondheid, gemeenschap, enz.);
4. Borg een duurzame financiering (verbetering en uitbreiding sportvoorzieningen, professionalisering en inkomensmaatregelen).

Bovengenoemde aanbevelingen liggen in lijn met de koers en visie die nu voorligt en voorziet een soortgelijke ontwikkeling, zoals die hierna geschetst wordt.

VISIE 2023-2030

'Alle inwoners van Cranendonck hebben de mogelijkheid om te sporten en te bewegen in een gezonde omgeving (met goede voorzieningen).'

3.VITALE EN TOEKOMSTBESTENDIGE SPORT- EN BEWEEGAANBIEDERS

‘Het ontbreekt de sportbranche aan slagkracht en vernieuwend vermogen. Die zijn nodig om meer mensen te laten sporten en bewegen.’

NOC*NSF

3.1.Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de eerste ambitie voor de komende jaren: vitale en toekomstbestendige sport- en beweegaanbieders. Sporten en bewegen hebben een positief effect op ons welzijn, zowel fysiek als mentaal en we willen graag dat onze inwoners op een goede manier gebruik kunnen blijven maken van de sport- en beweegaanbieders in Cranendonck, nu én in de toekomst.

3.2.Landelijke ontwikkelingen

Sinds 2016 volgt het Mulier Instituut de vitaliteit van sportverenigingen in Nederland. Hoewel de vitaliteit van de verenigingen in de afgelopen jaren licht is verbeterd, zijn 2020 en 2021 vanwege het coronavirus bijzondere jaren voor sportverenigingen.

De belangrijkste conclusie is:

Het aandeel vitale sportverenigingen in Nederland is afgenomen en het aandeel kwetsbare verenigingen is toegenomen. Met name bij binnensportverenigingen is de situatie zorgelijk. In 2021 was 20 procent van de sportverenigingen vitaal (25% in 2018) en 29 procent kwetsbaar (21% in 2018). Deze negatieve ontwikkeling lijkt het gevolg van de coronamaatregelen, aangezien voor deze periode een positieve trend in de vitaliteit van sportverenigingen bestond⁶.

3.3.De verenigingen in Cranendonck

In Nederland zijn er ongeveer 25.000 sportverenigingen en de gemeente Cranendonck heeft circa 50 sport- en beweegaanbieders⁷. Variërend van badminton tot fitness tot zaalvoetbal. De sportaanbieders maken gebruik van een zwembad, 2 sporthallen, gymzalen, 4 sportparken en particuliere accommodaties.⁸ (zie bijlage ‘verenigingen in Cranendonck’)

⁶[Vitaliteit sportverenigingen in Nederland: ontwikkeling tussen 2018 en 2021, Mulier Instituut](#)

⁷ Zie bijlage 1.

⁸ Uit het Lokaal Sportakkoord, sport verenigt Cranendonck.

3.4. Samenwerking

Eén van de manieren om als vereniging toekomstbestendig te zijn is om meer en beter samen te werken met andere verenigingen en organisaties, bijvoorbeeld in de zorg en in het onderwijs. Alle sportparken zijn nu bezig met het oprichten van stichtingen die als doel hebben het bevorderen van sport en bewegen in de eigen kern(en). Op De Romrijten in Maarheeze hebben tennis, voetbal en hockey de handen ineengeslagen en wordt er al samengewerkt op energiegebied bij bijvoorbeeld deelname aan zonnepark de Raak. Ook is er al sprake van een nieuw initiatief, waarbij buiten-fitness wordt aangeboden via een van de tennisbanen. Op de Braken in Soerendonk/Gastel wordt al langer samengewerkt, waarbij korfbal en voetbal nu een gezamenlijk veld hebben voor beide sporten en ook het onderhoud van de velden al langer samen wordt opgepakt. Op d'n Opkikker in Budel-Schoot/Budel-Dorplein is Rood Wit '67 als hoofdgebruiker actief en stimuleert anderen in de kernen het sportpark als basis te gebruiken.

3.5. Vitaliteitsscan

Het is essentieel dat onze sportparken en verenigingen toekomstbestendig zijn zodat ze goed kunnen inspringen op actuele en toekomstige ontwikkelingen. Wij willen ze hierin graag op weg helpen, vandaar dat we starten met het laten maken van een vitaliteitsscan die we periodiek laten terugkomen. De vitaliteitsscan is opgezet door Sportservice Noord-Brabant (SSNB) en de verenigingen, zowel binnen- als buitensport. Dit najaar (2022) zijn we gestart met een eerste vitaliteitsscan⁹.

De meting van de vitaliteit bestaat uit twee onderdelen: organisatiekracht en maatschappelijke oriëntatie. Vanzelfsprekend wordt er rekening gehouden met de reikwijdte en de mogelijkheden van een sportvereniging; voor een voetbalvereniging is het eenvoudiger om veel leden te hebben dan voor bijvoorbeeld een handboogschietvereniging. Daarnaast zijn er ook nog andere maatschappelijke factoren zoals de energiecrisis, de gevolgen van de coronapandemie en inflatie die impact hebben op het reilen en zeilen van een vereniging.

De vitaliteitsscan geeft inzicht in de volgende zaken:

- Algemeen: beleids- en toekomstplannen, financiën, aantal leden, bestuur en vrijwilligers.
- Duurzaamheid.
- Gelukkig sport- en beweegprofessionals/vrijwilligers.
- Inclusiviteit en diversiteit.

Op basis van de antwoorden van de vereniging komt Sportservice Noord-Brabant met een passend advies richting de vereniging. Daarnaast heeft de gemeente aan SSNB gevraagd om enkele kennissessies aan te bieden aan de verenigingen.

De vitaliteitsscan verschaft ons inzicht, helpt ons gericht te investeren in verenigingen en zorgt ervoor dat de verenigingen zich beter kunnen voorbereiden op de toekomst. In 2025 laten we opnieuw een scan doen, zodat we een beeld krijgen van wat de inspanningen en de investeringen hebben opgeleverd.

⁹ Het is een online vragenlijst waarvan de beantwoording ongeveer 15 minuten in beslag neemt.

Deelname aan de kennissessies is niet verplicht maar ook niet geheel vrijblijvend. De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid en we zien dat ook graag gebeuren bij de verenigingen.

De vitaliteitsscan in de context van vitale gemeenschappen:

Sporten en bewegen, het verenigingsleven en de daaruit voortvloeiende maatschappelijke activiteiten, hebben uiteraard ook een directe verbinding met de vitaliteit van de gemeenschap, de sociale cohesie, leefbaarheid, het verenigingsleven, enz. Anders gesteld, vanuit de heelheid van de gemeenschap en gemeenschappelijk leven is samen Sporten en Bewegen belangrijk. De vitaliteitsscan zal tegen het licht van de dorpsontwikkelingsplannen die op dit moment vorm krijgen in drie van onze zes kernen (en later mogelijk ook de andere kernen) ingezet kunnen worden om mede te bepalen en met elkaar het gesprek aan te gaan wat de bijdrage is hierop. Ook kan dit leiden tot mogelijk andere inzichten die verwerkt worden in samenhang tussen dorpsontwikkeling en ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen. Een dialoog tussen de verschillende werelden is hierbij van belang.

Echter, gezien het feit dat zowel sport en bewegen als de dorpsontwikkelingen in ontwikkeling is het op dit moment lastig een vast doel te bepalen. Gezien de urgentie voor een nieuwe koers en visie op sport en bewegen wordt gemarkeerd dat deze ontwikkelingen er zijn, dat daar oog voor is en dat deze ontwikkelingen in de toekomst elkaar kunnen (en zelfs zullen moeten) beïnvloeden. De sport- en beweegkoers krijgt hiermee de ruimte die nodig is.

3.6. VITALE EN TOEKOMSTBESTENDIGE SPORT- EN BEWEEGAANBIEDERS

Wat willen we bereiken in Cranendonck	Subdoel	Hoe gaan we dat doen
We willen alle type aanbieders van sport en bewegen toekomstbestendig maken.	Een vitale vereniging heeft voldoende organisatiekracht, is ondernemend en heeft een maatschappelijke functie. Het aandeel vitale sportverenigingen in Nederland is afgenomen en het aandeel kwetsbare verenigingen is toegenomen. Met name bij binnensportverenigingen is de situatie zorgelijk. Op landelijke niveau wordt 21% van de verenigingen gezien als kwetsbaar.	We laten een vitaliteitsscan maken en herhalen dit periodiek bij de verenigingen waardoor we beter inzicht krijgen in de vitaliteit en toekomstbestendigheid. Naar aanleiding van de resultaten kunnen we gericht helpen om de verenigingen vitaler te maken. Dit is niet alleen de taak van de gemeente maar ook de verenigingen zelf moeten hun best doen om vitaal te zijn én te blijven. (In 2025 herhalen we de vitaliteitsscan).
	De verenigingen staan voor grote maatschappelijke en sportieve uitdagingen. Aantal vrijwilligers, concurrerende nieuwe sporten, Om deze uitdagingen aan te kunnen gaan, moet er een professionaliseringslag worden gemaakt.	We gaan inspiratiesessies organiseren met Sportservice Noord-Brabant om de verenigingen op diverse fronten te ondersteunen: 'aantal vrijwilligers', 'financiën', 'toekomstbestendigheid', 'open club'.
	Cranendonck kent een rijk verenigingsleven met ongeveer 50 verenigingen. In 2018 was 25,8% van de inwoners lid van een vereniging, net boven het landelijk gemiddelde (24,9%). De verenigingen zijn belangrijke sportaanbieders en zijn ook van belang voor de leefbaarheid in de kernen.	De verenigingen onder de aandacht brengen in het Sociaal Domein. Voordelen van het verenigingsleven promoten.
	Harmonisatie subsidieregeling.	We gaan de subsidieregeling aanpassen zodat de regeling eenvoudiger is. Onze ambities gaan deel uitmaken van de subsidiecriteria.
	Harmonisatie onderhoudscontracten	Begin 2023 starten we met het maken van nieuwe onderhoudscontracten zodat nog duidelijker wordt welke rol iedereen daarin heeft.

4. Duurzame sport- en beweeginfrastructuur

4.1. Algemeen

Op 12 december 2015 werd een historisch klimaatakkoord getekend. Op die datum zetten 195 landen hun handtekening onder het Akkoord van Parijs. Daarmee spraken zij af de opwarming van de aarde in ieder geval te willen beperken tot 2 graden Celsius, en het liefst tot maximaal 1,5 graden Celsius. Het Klimaatakkoord brengt ook voor de sportsector ambities met zich mee.

Zo wordt het in het Nationaal Sportakkoord als één van de grote ambities genoemd: een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur. Dit betekent dat de exploitatie van sportaccommodaties verbeterd moet worden, de openbare ruimte beweegvriendelijk wordt ingericht én dat in de nabije toekomst de sportaccommodaties worden verduurzaamd. Duurzame sportaccommodaties dragen bij aan een toekomstbestendige en duurzame samenleving. Duurzaamheid legt daarmee een verbinding tussen sport en een belangrijk maatschappelijk thema¹⁰.

4.2. Verduurzaming sportinfrastructuur

Sportaccommodaties verbruiken veel energie en de energierekening is daarmee een stevige kostenpost. Maar wanneer we spreken over ‘verduurzaming’ bedoelen we niet alleen de energiemaatregelen. Duurzaamheid betekent in dit geval ook toekomstbestendigheid van de sport- en beweeginfrastructuur. Kunnen voorzieningen voor meerdere doeleinden en beter worden gebruikt?

In het Nationaal Sportakkoord, in het bijzonder de pijler ‘Duurzame sportinfrastructuur’, is er op nationaal niveau voor het eerst in lange tijd weer aandacht voor sporten en actieve recreatie in de openbare ruimte, onder de noemers ‘beweegvriendelijke omgeving’ en ‘open sportparken’. Bij dat laatste gaat het erom sportparken toegankelijker te maken voor sportief recreatief medegebruik.

4.3. Sportaccommodaties in Cranendonck: duurzaamheidsscan

Met onze sportinfrastructuur hebben we de ambitie om in onze gemeente toekomstbestendige, functionele, goede en duurzame sportvoorzieningen aan te bieden. Deze voorzieningen zijn nodig om de eerder in de nota opgenomen doelstellingen te kunnen realiseren. Dat betekent goed onderhoud, ruimte voor vernieuwing en verduurzaming. Door de huidige energiecrisis is de noodzaak om te verduurzamen extra urgent geworden. In 2023 worden alle ‘normale’ lampen vervangen door LED-verlichting. Verder is begin 2023 een duurzaamheidsscan gedaan door Sportservice NoordBrabant. Aan de hand van de resultaten van deze scan gaan we met de verenigingen een duurzaamheidsplanning opstellen.

¹⁰ Zie www.nocnsf.nl

DUURZAME SPORTINFRASTRUCTUUR

Wat willen we bereiken qua duurzaamheid sportinfrastructuur?	Uitgangspunt	Hoe gaan we dat bereiken?
Kwaliteit, functionaliteit en duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> • Accommodaties voldoen aan de gemeentelijke normen qua duurzaamheid. • De sportaccommodaties zijn kwalitatief op orde. • De openbare ruimte wordt zoveel mogelijk beweegvriendelijk ingericht. 	<p>Onderhoud, vervangen en investeren op korte termijn.</p> <p>Laten opstellen van meerjaren investeringsplan en meerjaren onderhoudsplan.</p> <p>Duurzaamheidsscan: geeft inzicht en adviseert ons, verenigingen en gemeente, hoe de verduurzaming aan te pakken.</p> <p>We starten met de vervanging van de lampen door Ledverlichting.</p> <p>In het geval van reparaties en/of vervangingen kijken we altijd naar een duurzame oplossing.</p>
Spreiding en bereikbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • In elke dorpskern zijn voldoende mogelijkheden tot sport en bewegen. 	<p>We streven naar een goede bereikbaarheid van de accommodaties.</p>
Multifunctionaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • We zetten in op multifunctioneel gebruik en clustering van accommodaties. 	<p>Bij renovatie, nieuwbouw of uitbreiding is multifunctioneel gebruik een uitgangspunt.</p> <p>Bij (ver)nieuwbouw bevorderen we de clustering van binnen- en buitensport.</p>
Toegankelijkheid en betaalbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • Iedereen moet de mogelijkheid hebben om toegang te krijgen tot de sportaccommodaties. • We streven naar betaalbare accommodaties en voorzieningen. 	

5. Allemaal meedoen!

5.1. Algemeen

In dit hoofdstuk gaat het over inwoners die het, om uiteenlopende redenen, lastig vinden om te sporten en te bewegen. Aangezien we graag willen dat nog meer inwoners langer genieten van bewegen en sporten, willen we drempels wegnemen, in het bijzonder die voor de kwetsbare doelgroepen. Juist voor die doelgroepen geldt dat sporten en bewegen een zeer positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van leven en hen de kans biedt om deel te (blijven) nemen aan de samenleving. In februari 2021 voerde één op de vier verenigingen (24%) in Nederland activiteiten uit voor kwetsbare doelgroepen of was van plan om dit op kort termijn te gaan doen.

5.2. Cranendonck

In het Beleidskader Sociaal Domein 2019-2022 van de gemeente Cranendonck staat “inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen”. Het is belangrijk dat mensen in een veilige leefomgeving wonen en zichzelf mogen zijn. Hierin heeft niet alleen de gemeente een rol maar ook inwoners zelf, scholen, verenigingen, etc. Het gevolg van deze inspanningen voor een positief leefklimaat zal zijn dat er minder professionele inspanningen nodig zullen zijn om inwoners, jong en oud, te begeleiden.

Tot de doelgroepen behoren bijvoorbeeld mensen met een beperking, lage inkomensgroepen en personen met een (niet-westerse) migratieachtergrond. Daarnaast zijn ook jongeren in de leeftijd van 13 tot 18 jaar moeilijk vast te houden voor verenigingen. Ook in Cranendonck haakt deze groep op een bepaald moment af. Op dit moment hebben we al een aantal middelen die we inzetten om sporten en bewegen voor meer inwoners aantrekkelijk te maken:

- Sportstimulering Jeugd: ‘Sjors Sportief’
- Diverse combinatiefunctionarissen¹¹;
- Stichting Uniek Sporten;
- Stichting Leergeld;
- Platform ‘Minimale Armoede, Maximaal Meedoen’.

¹¹ Zie bijlage 3

5.3.Sporten en bewegen

Als iemand voldoende beweegt, heeft hij of zij minder kans op verschillende fysieke en geestelijke aandoeningen. De waarde van sporten en bewegen zorgt dus voor een vermindering van de zorgkosten. Daarnaast beïnvloeden de ziektes natuurlijk ook de kwaliteit van leven van mensen. In Cranendonck voldoet ruim 50% van de inwoners aan de Beweegrichtlijn waarbij de volwassenen (19-65) duidelijk minder bewegen dan de volwassenen in de regio. Voor ouderen is het vooral lastig om aan deze richtlijn te voldoen doordat ze minder goed ter been zijn. In Cranendonck geldt dit voor één op de 5 ouderen.¹²

Jeugd
4 tot 18 jaar

Hoeveel kan ik bewegen
om **gezond** te blijven?

Volwassenen
en ouderen

1 uur per dag
matig intensief bewegen

Matig intensief is als je ademhaling sneller wordt.

3x per week
spier- en botversterkende activiteiten

Zoals volleybal, dansen, buiten spelen en fietsen.

2,5 uur per week
matig intensief bewegen

Verspreid het bewegen over meerdere dagen.

2x per week
spier- en botversterkende activiteiten

Voor ouderen in combinatie met balansoefeningen.

¹² Cijfers GGD-Zuidoost, maart 2020

5.4. Allemaal meedoen!

Wat willen we bereiken met Sporten en Bewegen in Cranendonck?	Uitgangspunt	Hoe gaan we dit bereiken?
Sporten en bewegen is voor iedereen toegankelijk en bereikbaar in Cranendonck.	Bereikbaarheid en (financiële) toegankelijkheid mogen geen drempel vormen voor inwoners om deel te nemen aan sport en bewegen.	<ul style="list-style-type: none"> • De verenigingen zorgen ervoor dat er ook een aanbod is voor mensen met een beperking, jongeren, ouderen en mensen die het financieel niet breed hebben.
		<ul style="list-style-type: none"> • We, gemeente en verenigingen, geven meer bekendheid aan 'Uniek Sporten', 'Stichting Leergeld' en het 'Armoedeplatform'. • Een budget instellen om de drempel te verlagen voor mensen met een bescheiden portemonnee.
Meer inwoners voldoen aan de Beweegrichtlijn.	Volgens de Beweegrichtlijn moeten volwassen en ouderen 2,5 uur per week matig intensief bewegen en 2 keer per week spier- en botversterkende activiteiten doen. In Cranendonck voldoet 51% van de inwoners aan de Beweegrichtlijn. Landelijk is dit 49,9%. (cijfers 2020). In 2030 willen we dat 53% van de Cranendonckers voldoet aan de Beweegrichtlijn.	<ul style="list-style-type: none"> • Door met het onderwijs, de zorg en de welzijnssector de bekendheid van de Beweegrichtlijn te vergroten. • Stimuleren van een breed en toegankelijk aanbod.
Sporten en bewegen wordt vaker ingezet als middel om andere doelen te bereiken.	Uit onderzoek blijkt dat mensen die voldoen aan de beweegrichtlijn beter scoren op alle dimensies van de positieve gezondheid (GGD, 2019)	Nadrukkelijke samenwerking met de zorg, het onderwijs, welzijn en de sport- en beweegaanbieders om te zien hoe we sporten en bewegen kunnen inzetten, bijvoorbeeld als 'preventiemiddel'.

6.SPORTEN EN BEWEGEN IN EEN GEZONDE LEEFOMGEVING

‘Wanneer een leefomgeving gezond wordt ingericht, levert dat een enorme bijdrage aan de publieke gezondheid. Een leefomgeving die gezond en veilig is en uitnodigt tot gezond gedrag zoals bewegen en ontmoeten, is niet alleen prettig om te wonen, maar levert ook gezondheidswinst op.’

GGD Ghor

6.1.Algemeen

Er is veel maatschappelijke en politieke aandacht voor een gezonde leefstijl. Dit blijkt onder andere uit het ‘Beleidsadvies Bewegen 2021-2040’¹³, de extra maatregelen uit het Preventieakkoord en de vele landelijke en lokale leefstijlcampagnes. En de coronapandemie heeft de aandacht voor bewegen en gezondheid alleen maar verder versterkt.

6.2.Gezonde omgeving; sportparken en verenigingen in Cranendonck

In onze gemeente zijn er diverse mooie initiatieven zoals ‘Gezonde scholen’¹⁴ (OBS ’t Lange, OBS Cranendonck Maarheeze), enkele drinkwatertappunten (Budel-Dorplein) en de Beweegtuin. Daarnaast vinden we het erg belangrijk dat onze kinderen en volwassenen kunnen sporten in een gezonde omgeving en dat de keuze voor gezonder eten en drinken makkelijker wordt gemaakt. De sport- en beweegsector kan hierin een mooie voorbeeldfunctie vervullen. Met hen gaan we dan ook graag in gesprek over hoe we samen een bijdrage kunnen leveren aan gezond leven.

We willen graag, in overleg met de verenigingen, de volgende afspraken maken:

- In 2025 zijn alle publiek toegankelijke sportverenigingen en sportparken rookvrij.
- De sportclubs bieden hun leden en bezoekers gezonde voeding aan in de kantine.
- De sportverenigingen en -aanbieders in Cranendonck gaan verantwoord om met alcohol.

¹³ Dit advies is voortgekomen uit overleg dat is gevoerd vanuit de interdepartementale werkgroep Bewegen het Nieuwe Normaal tussen de ministeries van VWS, OCW, I&W, SZW en BZK en op onderdelen een vertegenwoordiging van de sportsector (NOC-NSF, NL Aktief, Nevobo), de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en de wetenschap (het RIVM, Kenniscentrum Sport & Bewegen en het Mulier Instituut).

¹⁴ Het landelijke programma Gezonde School heeft als doel: een gezonde leefstijl in het DNA van elke school. Een groot aantal partijen werken aan dit programma mee waaronder de onderwijsraden, het RIVM, GGD GHOR Nederland, de landelijke kennisinstituten en gezondheidsfondsen.

6.3.SPORTEN EN BEWEGEN IN EEN GEZONDE LEEFOMGEVING

Wat willen we bereiken met Sport en Bewegen in Cranendonck?	Uitgangspunt	Hoe gaan we dit bereiken?
Sporten en bewegen vindt plaats in een gezonde leefomgeving.	Een gezonde leefomgeving is een omgeving waarin niet wordt gerookt, verantwoord alcohol wordt geschonken en er ruimte is voor gezonde snacks.	We promoten een gezondere leefstijl: <ul style="list-style-type: none"> • Rookvrije sportparken; • Verantwoord alcoholgebruik; • Ruimte voor gezonde voeding.
		Bijeenkomst met sportverenigingen en instellingen uit het onderwijs en de zorg om tot gezamenlijke afspraken te komen.

Uit www.sportenbewegenincijfers.nl

7.Toelichting: Wat gaan we doen?

7.1 Organiseren inspiratiesessies: Informeren, samenwerken en kennis uitwisselen.

In het najaar van 2022 zijn we van start gegaan om met sportparken en verenigingen te werken aan de invulling van de speerpunten. Dat doen we door als gemeente de sportparken en de verenigingen te informeren en te inspireren.

Op basis van de resultaten van de vitaliteitsscan worden kennissessies aangeboden aan de verenigingen door de gemeente en Sportservice Noord-Brabant. Deze sessies zijn bedoeld om de verenigingen te informeren, actuele kennis bij te brengen en te inspireren. Daarnaast willen we graag dat de verenigingen tijdens de bijeenkomsten actief input geven én dat ze kennis uitwisselen met elkaar. Op deze manier helpen we elkaar en versterken we de sport- en bewegingssector in Cranendonck. We gaan het immers samen doen. Deze belangrijke bijeenkomsten willen we dan ook de komende jaren blijven organiseren.

7.2 Uitvoeren onderhoud en vervanging korte termijn.

Voor de periode 2023-2026 hebben we een onderhoudsplanning opgesteld¹⁵. Daarin opgenomen het meest noodzakelijke onderhoud en de eventuele vervangingen bij de sportparken. De keuzes zijn gebaseerd op een onafhankelijk, intern, adviesrapport dat in 2021 verscheen. De afgelopen periode zijn er nog een aantal urgente zaken aan toegevoegd. Voor de binnensport is er de komende jaren budget gereserveerd.

7.3 Duurzaamheidsscan maken en LED- verlichting installeren.

Begin 2023 is een duurzaamheidsscan uitgevoerd door Sportservice Noord-Brabant. Resultaten en advies vanuit deze organisatie helpen ons bij het maken van een duurzaamheidsplanning. Het jaar 2023 gebruiken we om de huidige lampen te vervangen door de meer duurzame LED-verlichting. Deze vervangingswerkzaamheden zijn eind 2023 afgerond.

7.4 Nieuwe onderhoudscontracten

April 2023 lopen de onderhoudscontracten af. Begin 2023 maken we een ronde langs de sportaccommodaties om een goede inventarisatie te doen van de te verwachten onderhoudswerkzaamheden. Hierop maken we een onderhoudsplanning met de verenigingen waarbij duidelijk is wie welke werkzaamheden voor zijn rekening neemt. In het najaar van 2023 hopen we de nieuwe onderhoudscontracten gereed te hebben.

7.5 Herijking subsidieregels

We hebben een nieuwe visie met daaruit voortvloeiende ambities. Deze ambities leiden tot een herijking van de subsidieregels. Uitgangspunten daarbij zijn 'harmonisatie', 'duidelijkheid' en 'eenduidigheid'. Op basis van de nieuwe koers, de uitkomst van de vitaliteitsscan en de gesprekken met verenigingen, sportaanbieders én dorpsplatforms komen we in het voorjaar van 2024 met een nieuwe subsidieregeling.

¹⁵ Zie bijlage 2

7.6 Onderhoud en vervanging lange termijn.

In 2023 zullen we aan het eerder ingezette extern bureau vragen om een actuele MJIP en MJOP op te stellen voor de komende 10 jaar. De adviesrapportage zal worden voorgelegd aan sportparken, verenigingen, college en gemeenteraad. In dit koersdocument hebben we, in de vorm van een bijlage¹⁶, wel de meerjarige onderhoudsplanning toegevoegd die is gebaseerd op het onderzoeksrapport van Kybys uit februari 2021. Diverse ontwikkelingen (denk aan inflatie, coronapandemie) en nieuwe inzichten kunnen van invloed zijn op de onderhoudsplanning.

7.7 Bijeenkomsten met het sociaal domein: onderwijs, gezondheid, armoedeplatform

We vinden het uitermate belangrijk dat iedereen mee kan doen. We willen graag van de professionals uit het veld vernemen hoe we dit het best gezamenlijk kunnen oppakken, vandaar deze bijeenkomsten. Deze bijeenkomsten geven meer inzicht in hoe we de diverse doelgroepen kunnen benaderen. Uiteindelijk leidt dit tot een gezamenlijk plan van aanpak en een daaruit voortvloeiende regeling waarvoor we €25.000,- beschikbaar stellen. Uitgangspunt is dat de regeling laagdrempelig is en een duidelijke aanvulling wordt op bestaande regelingen. Hierbij nodigen we de verenigingen en instellingen uit het sociaal domein uit om deze regeling in de loop van 2023 uit te werken. We kiezen voor een integrale aanpak waarbij we samen optrekken. Deze regeling is ook een bijdrage aan de doelstellingen uit het Beleidskader Sociaal Domein; samenredzaamheid, leefbaarheid, participatie en inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen.

7.8 Promotie Gezonde leefomgeving

In 2024 starten we met een campagne om iedereen bewust te maken van het effect van een gezonde leefomgeving¹⁷. Dit sluit ook goed aan bij één van de doelstellingen die genoemd staan in het Beleidskader Sociaal Domein; inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen. Heel veel zaken spelen een rol bij een gezonde leefomgeving: luchtkwaliteit, beweegvriendelijke openbare ruimte, groen, veiligheid, et cetera. Het raakt dus aan erg veel beleidsvelden en het vraagt om een integrale aanpak, zowel binnen de gemeente als daarbuiten. Om dit te bereiken gaan we het gesprek aan met professionals en met inwoners. We willen graag dat zoveel mogelijk mensen het belang gaan inzien van een gezonde leefomgeving en daar aan mee willen werken.

7.9 Tweede vitaliteitsscan:

Naar aanleiding van de eerste vitaliteitsscan en op basis van onze ambities investeren we de komende jaren in de verenigingen. Vanzelfsprekend zijn we benieuwd waartoe onze investeringen leiden. Daarom laten we een tweede vitaliteitsscan doen in 2025. Hierdoor kunnen we de verenigingen meer gericht ondersteunen.

¹⁶ Zie bijlage 3.

¹⁷ Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is.

WANNEER	WAT
December 2022-Februari 2023	Eerste vitaliteitsscan.
Voorjaar 2023	Vaststellen koers door de gemeenteraad.
2023-2026	Onderhoud en investeringen korte termijn. (Zie tabel1, p.28).
2023	Nieuwe onderhoudscontracten in het najaar van 2023.
2023-2030	Eind 2023 zijn alle lampen vervangen door ledverlichting.
2023-2030	3 kennissessies per jaar georganiseerd door SSNB over actuele en toekomstige ontwikkelingen rondom sporten en bewegen.
September 2023	Start onderzoek met als resultaat: een nieuwe MJOP en MJIP voor buiten- en binnensport.
April 2024	Herijking subsidieregels. In 2024 komen we met een nieuwe subsidieregeling.
December 2025	Tweede vitaliteitsscan.

8.FINANCIËN: onderhoud, investeringen en acties

8.1.Algemeen

“Wie investeert in de sport behaalt winst in de wijk, op school, in de zorg én op het veld”, aldus Jan van der Zee, directeur amateurvoetbal. Met dit citaat begonnen we onze visie op sport en bewegen. En dat is niet geheel zonder betekenis. Sporten en bewegen is zo belangrijk voor onze fysieke en mentale gezondheid, voor de ontwikkeling van onze kinderen en voor de sociale cohesie.

Bovenstaande maakt duidelijk dat het erg belangrijk is om onze sport- en beweeginfrastructuur goed te onderhouden en toekomstbestendig te maken én te houden. Daarnaast is het erg belangrijk dat de verenigingen zich voorbereiden op de toekomst, maatschappelijk en sportief.

Hiervoor zijn investeringen nodig, maar die hebben dan ook een prima rendement.

‘De Social Return On Investment (SROI) is een manier om het maatschappelijk rendement van investeringen in sport en bewegen uit te drukken. De methode toont de maatschappelijke kosten en opbrengsten die zijn gerelateerd aan mensen die sporten en bewegen, en weegt die tegen elkaar af. In 2019 is de SROI van sport en bewegen voor het eerst berekend in Nederland. Die kwam uit op 2,51. Dat betekent: de maatschappelijke opbrengsten zijn 2,51 zo hoog als de kosten. De behoefte aan het inzichtelijk maken dat investeren in sport en bewegen loont, is actueel. De SROI-studie is in 2020 herhaald.... Die is uitgekomen op 2,70.’

www.allesoversport.nl

8.2.Onderhoud

We hebben nu voor de sportparken een onderhoudsplanning hebben opgesteld voor de periode 2023-2026¹⁸.

Het jaar 2023 gebruiken we om met de verenigingen en de sportparken in overleg te gaan over de resultaten. Vóór de nieuwe begroting 2025 komen we bij de raad met het resultaat van de vitaliteitsscan en de uitkomst van het overleg met de sportparken, verenigingen en dorpsplatforms.

Dit zal leiden tot een nieuwe meerjarige onderhouds- en investeringsplanning.

8.3.Verduurzaming

Begin 2023 is een duurzaamheidsscan gedaan en op basis van die resultaten willen we eind 2023 komen met een duurzaamheidsplanning¹⁹. Dit vraagt om een goed financieel fundament voor stabiliteit en duidelijkheid maar evenzeer ruimte voor flexibiliteit. De ontwikkelingen op het gebied van isolatie, opwek hernieuwbare energie en stroomverbruik gaan snel waardoor vaak op het moment zelf pas duidelijk wordt welke maatregel het meest geschikt/haalbaar is.

¹⁸ Eén van de grote onderdelen betreft het ombouwen van natuurgrasveld naar kunstgras en de ombouw van natuurgrasvelden naar natuurgrasvelden met lava bij s.v. Budel. Daarnaast is er een verzoek vanuit de HC Cranendonck om een ‘waterveld’

¹⁹ De sportgebouwen zijn niet opgenomen in de DMOP.

8.4.Subsidiereregels

In 'Nadere subsidieregels 2018 bij Algemene subsidieverordening Cranendonck 2021' staat in artikel 3 'Activiteiten', lid c. Sport:

'De gemeente biedt haar inwoners, met speciale aandacht voor jeugd en mensen met een beperking, de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegactiviteiten.

De volgende soort organisaties worden ingedeeld bij sport: sportverenigingen en- organisaties.'

Daarbij beschikken we over de volgende subsidievormen: basissubsidie, budgetsubsidie, accommodatiesubsidie en stimuleringssubsidies.

We handhaven de huidige subsidieregeling voor sport maar we gaan wel in gesprek met de verenigingen om te kijken hoe we, gezien onze nieuwe ambities én de resultaten van de vitaliteitsscan, de subsidieregels kunnen aanpassen en vereenvoudigen. Daarnaast zijn er wellicht ook andere ontwikkelingen - uitbreiding faciliteiten, meer leden, et cetera - die kunnen zorgen voor een aanpassing van de subsidie.

Tenslotte kunnen ook de eventueel nieuwe samenwerkingsvormen tussen de verenigingen leiden tot nieuwe subsidieafspraken.

8.5.Financieel overzicht sportvisie

In onderstaand overzicht is de financiële vertaling opgenomen van de acties die voortvloeien uit het koersdocument en de noodzakelijke investeringen, de noodzakelijke vervangingen en het onderhoud dat de komende jaren nodig is.

Tabel 1 Kosten Koersdocument Sport en bewegen

	Investering	2023	2024	2025	2026
1. Directe acties voortvloeiend uit onze visie (6.4 koersdocument Sport)		56.000	29.500	31.000	39.500
2. Kapitaallasten noodzakelijke investeringen komende de 3 jaren (Zie bijlage)					
a. renovatie 2 tennisbanen (2023)	92.000		8.679	8.594	8.510
b. renovatie 2 tennisbanen (2024)	96.000			9.056	8.968
c. Hockeyveld (2024)	pm		pm		
d. Voetbalveld kunstgras (2023)	pm			pm	pm
d. 5 voetbalvelden renoveren (2024-2025)	pm			pm	pm
e. verduurzaming veldverlichting (2023-2024)	187.500		3.935	11.402	11.299
3. Regulier onderhoud		60.100	51.000	51.000	51.000
4. Dekking stelpost loon- en prijscompensatie		-11.600	-11.600	-11.600	-11.600
5. Overige kleinere vervangingen (o.a. P-doelen, dug outs, afrastering, grondkoker, banken) (2023-2025)		48.660	72.390	44.200	pm
A. Totaal: opgenomen in primaire begroting 2023-2026 (1 t/m 5)	375.500	153.160	153.904	143.652	107.677
7. Kapitaallasten s.v. Budel in begroting pm geraamd (zie 2d) (amendement 1-11-2022;kredietvotering € 850.000)			67.750	67.108	66.466
a. Voetbalveldkunstgras (2023)	477.000		44.997	44.560	44.123
b. 5 voetbalvelden renoveren (2023)	373.000		22.753	22.548	22.343
B. Totaal opgenomen in bijgestelde begroting 2023-2026 (A + 7a/b)		153.160	221.654	210.760	174.143
Dekking uit reserve MJOP sport		-48.660	-72.390	-44.200	pm

Uitgangspunten

Bij de financiële vertaling zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De bedragen zijn gebaseerd op de adviesrapportage inventarisatie vervanging, onderhoud en investeringen buitensportaccommodaties (februari 2021) geïndexeerd met een kostenstijging van 30%.
2. De kapitaallasten van de investeringen zijn gebaseerd op de afschrijvingstermijnen zoals deze zijn opgenomen in de financiële verordening en een rentepercentage van 1,1%.
3. Voor de kleinere vervangingen (o.a. P-doelen, dug-outs, afrastering, banken) zetten wij de reserve MJOP sport in als dekkingsmiddel. De hoogte van deze reserve is € 250.000.

Relatie begroting 2023-2026

In de begroting 2023-2026 zijn de projecten in voorbereiding van de sportvisie nog niet verwerkt, omdat hierover nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden. Voor de sportvisie zijn de volgende budgetten (na correctie s.v. Budel) nog beschikbaar:

- 2023: € 96.000 (inclusief communicatie);
- 2024: €350.000;
- 2025: €334.000;
- 2026: €376.000.

Deze budgetten zijn bedoeld voor:

- onderhoud en de inrichting van de sporthallen/gymzalen (binnensport);
- onderhoud van de gebouwen van de sportparken,
- onderhoud en vervanging van de voorzieningen van de sportaccommodaties (buitensport).

In deze eerste fase zijn de kosten voor de noodzakelijke investeringen, de noodzakelijke vervangingen en het onderhoud dat de komende jaren nodig is onderbouwd. De kosten voor onderhoud en inrichting van sporthallen/gymzalen en het onderhoud van de gebouwen van de sportparken zijn nog onvoldoende inzichtelijk en onderbouwd. Deze kosten zijn daarom nog niet meegenomen in de primaire begroting 2023-2026. In de primaire begroting 2023-2026 hebben we voldoende onderbouwde noodzakelijke kosten die zijn opgenomen in tabel 1 (onderdeel A) opgenomen. Verder zijn in de bijgestelde begroting van 2023 de kapitaallasten van een krediet van € 850.000 verwerkt. Dit budget is bedoeld om in 2023 te starten met de aanleg van een kunstgrasvoetbalveld en de renovatie van de voetbalvelden op het sportpark van s.v. Budel.

Eind 2023 willen we een geactualiseerde meerjareninvesterings- en onderhoudsplanning laten maken. Begin 2024 zullen de resultaten daarvan bekend zijn. Naar aanleiding hiervan kunnen wij dan een totaalbeeld geven van de financiële consequenties (prijsspeil 2023) van de sportvisie. De budgetten die in de begroting 2023-2026 zijn opgenomen in het overzicht 'projecten in voorbereiding (nog geen besluitvorming)', gecorrigeerd door s.v. Budel zijn ons financieel kader, omdat wij er rekening mee houden dat de op dit moment onvoldoende onderbouwde budgetten de komende jaren een claim leggen op de budgettaire ruimte van de primaire begroting 2023-2026.

Tenslotte

De komende jaren gaan we met inwoners en verenigingen, vertegenwoordigers uit het onderwijs en gezondheidssector werken aan deze koers. De koers gaan we samen verder invullen. De gemeente faciliteert, stimuleert en brengt mensen bij elkaar. Zo is de sport- en beweegkoers van ons allemaal en dragen we ieder ons steentje aan bij. Samen doen we het!

BRONNEN

Gemeente Cranendonck:

Koers 'Minimale Armoede, Maximaal Meedoen': eigentijds armoedebeleid Gemeente Cranendonck
Het Lokaal Sportakkoord, sport verenigt Cranendonck
Beleidskader Sociaal Domein Cranendonck 2019-2022
Nota Duurzaamheid 2020 - 2024 "Samen op weg naar een duurzaam Cranendonck"
Kybys rapport 2021
Cranendonck, GGD-indicatoren

Nederland

Jaarrapport Duurzame Sportinfrastructuur 2020 | Mulier Instituut
Nationaal Sportakkoord 2018
Nationaal Preventieakkoord 2018
Vereniging Sport en Gemeenten: visie en beleidsplan
'Beleidsadvies Bewegen 2021-2040'
Brancherapport 07 Sporten en Bewegen in de Openbare Ruimte
Sport Beweegt Noordwijk 2022-2025

Websites

Vitaliteit sportverenigingen in Nederland: ontwikkeling tussen 2018 en 2021, Mulier Instituut

www.waarstaatjegemeente.nl

www.sportnlgroen.nl

www.nocnsf.nl

www.ssnb.nl

www.rvo.nl

www.leergeld.nl

www.sportenbewegenincijfers.nl

www.unieksportenbrabant.nl

www.allesoversporten.nl

www.kennisbanksportenbewegen.nl

BIJLAGEN KOERSDOCUMENT

BIJLAGE 1 Overzicht

Sport	Vereniging	Uitnodiging 29 september	Aanwezig	Koersdocument ontvangen	Afzonderlijke gesprekken	Aanwezig 30 november
Atletiek (hardlopen, nordic walking, sportief wandelen)	Bergrunners Budel	x	x	x		
Atletiek (hardlopen)	Loopgroep Cranendonck	x		x		
Badminton	Badmintonclub Budel	x	x	x		
Badminton	Badmintonclub Maarheeze	x		x		
Dans	Dance Vision (Turnlust)	x		x		
Dans (G-dans)	G-dans turnlust	x		x		
Dans (streetdance, hiphop)	UC Dance					
Dans (breakdance)	Dansschool Fresh					
Dans (kinderdans, klassiek ballet)	RICK				x	
Duiksport	Duikteam Budel	x		x	x	
Gymnastiek	Zurrik Sportief	x		x	x	x
Gymnastiek	Gymnastiekvereniging Turnlust	x		x	x	
Gymnastiek	Gymnastiekvereniging Vlug en Vrij	x		x		
Gymnastiek	Gymnastiekvereniging Tuvema	x		x		
Handbal	Handbalvereniging HBS	x		x		
Handboogschieten	Handboogvereniging De Grensjagers	x	x	x		x
Hengelsport	Hengelsportvereniging 't Ringselven					
Hengelsport	Hengelsportvereniging 't Tipke	x		x		
Hockey	Hockeyclub Cranendonck	x		x	x	x
Jeu de Boules	Jeu de boulesclub Le Biberon '84	x		x		
Jeu de Boules	Jeu de boulesclub de Butsers	x		x		
Jeu de Boules	Jeu de boulesclub de Hoortgalm	x		x		
Korfbal	Korfbalvereniging De Kraanvogels	x		x	x	
Motorsport	MAC de Kempenrijders	x		x		
Motorsport/voetbal	Motoball Vereniging Budel	x		x		
Paardensport	Hippische Sportvereniging Cranendonck	x		x		

Sport	Vereniging	Uitnodiging	Aanwezig	Koersdocument	Afzonderlijke gesprekken	Aanwezig 30 november
Paardensport	LRV en PC de Marescaruiters	x		x		
Paardensport	Landelijke Rijvereniging de Kroenekranen	x		x		
Paardensport	Ponyclub de Kroenekraantjes	x		x		
Schaken	Schaakvereniging Gardé	x		x		
Tafeltennis	Tafeltennisvereniging Budilia	x		x		
Tennis	Budelse Tennisvereniging	x		x	x	x
Tennis	Tennisvereniging Dorplein	x		x	x	
Tennis	Tennisclub Maarheeze	x	x	x	x	x
Tennis	Tennisclub De Braken	x	x	x	x	x
Vechtsport (Judo, ju jitsu)	Budosport van Geel					
Vechtsport (karate)	Karateschool Yin Yang					
Voetbal	F.C. Cranendonck	x	x	x	x	
Voetbal	Voetbalvereniging S.V. Budel	x	x	x	x	x
Voetbal	Voetbalvereniging Maarheeze	x	x	x	x	
Voetbal	Voetbalvereniging Rood-Wit '67	x	x	x	x	
Voetbal (zomercompetitie 7-7)	BZA Buul	x		x		
Volleybal	Volleybalclub Ledûb	x	x	x		x
Volleybal	Volleybalclub Maarheeze	x		x		
Wielersport	Fietsvereniging de Bokkerijders	x		x		
Wielersport	TWC de Spurters	x		x		
Wielersport	TWC de Zwoegers	x		x		
Wielersport	TWC Lucky Sprinters	x		x		
Zaalvoetbal	BZK Budel	x		x		
Zwemmen	Cranendonckse Zwemclub	x		x		
Zwemmen	Zwem- en Poloclub Budel	x	x	x		x
Zwemmen (aquafit en zwemmen voor zwangeren)	Aquafit Mares	x		x		

Bijlage 2 Communicatie

De hoofdcommunicatiedoelstelling van de sportkoers luidt:

'Iedere inwoner van Cranendonck moet de mogelijkheid krijgen om te kunnen sporten en bewegen via een breed aanbod van sport- en beweegactiviteiten op goede en duurzame accommodaties.'

De sportverenigingen voelen zich betrokken bij de totstandkoming van de koers en gezamenlijk - verenigingen, gezondheidsinstanties, onderwijs, jongerenorganisaties, recreatie en toerisme en gemeente - werken we aan de implementatie van het koersdocument.

De hoofddoelstelling is op te delen in een aantal subdoelen:

1. Het bereiken van vitale en toekomstbestendige sport- en beweegaanbieders en ze betrekken bij de sportvisie.
2. Het ontwikkelen en onderhouden van een duurzame sportinfrastructuur.
3. Allemaal meedoen!
4. Een gezonde leefomgeving creëren om te sporten en bewegen te stimuleren.

Wat zijn onze kernboodschappen?

- Het verenigingsleven is erg belangrijk voor de leefbaarheid in de kernen. Sportverenigingen hebben naast hun bijdrage aan sporten en bewegen ook een belangrijke sociale functie.
- Er is een breed sportaanbod met goede en duurzame accommodaties.
- Jong en oud, rijk en arm doet aan sport en bewegen, leeft hierdoor gezonder en heeft minder medische klachten.

Doelgroep	Doelstelling	Boodschap	Hoe
Sport en beweegaanbieders	Het bereiken van vitale en toekomstbestendige sport- en beweegaanbieders en ze betrekken bij de sportvisie.	Er is een grote markt in Cranendonck op gebied van sport en beweging. Wij helpen en ondersteunen jullie om jullie aanbod neer te zetten .	Een vitaliteitsscan maken en kennissessies houden om met deze informatie gericht aan de slag te gaan richting sport- en beweegaanbieders. Dit moet resulteren in een plan voor toekomstbestendige accommodaties.
Jongeren	Jongeren, met name leeftijdsgroep aan het sporten en bewegen te krijgen.	Wij ondersteunen ook nieuwe, flitsende sporten. Sporten en bewegen is leuk, goed voor je gezondheid en je ontmoet andere mensen. Doe mee!	We gaan ook subsidie mogelijk maken voor nieuwe sporten. Voorlichting en acties.
Senioren	Senioren aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden.	Sporten en bewegen is leuk, goed voor je gezondheid en je ontmoet andere mensen. Doe mee!	Directe voorlichting en communicatie bij verzorgingshuizen. Acties.
Mensen met een beperking	Mensen met een beperking aan het sporten en bewegen krijgen.	Er zijn veel mogelijkheden om, ondanks een beperking, te sporten en te bewegen. Sporten en bewegen is leuk, goed voor je gezondheid en je ontmoet andere mensen. Doe mee!	Bekendheid Uniek Sporten vergroten bij de betrokkenen. Acties.
Vrijwilligers	Behoud en aantrekken van vrijwilligers.	Vrijwilligers zijn onmisbaar voor de leefbaarheid van een kern. Fijn dat je helpt, doe mee!	Vrijwilligers meer in het zonnetje zetten! Vrijwilliger van de week in HAC bijvoorbeeld. Acties.

Communicatieplan

In 2023 worden de communicatiedoelstellingen, de strategie en de kernboodschappen verder uitgewerkt in een communicatie- en campagneplan met een bijbehorend budget.

BIJLAGE 3 OVERZICHT EXTRA ONDERHOUD 2022

Wat is nodig?	Wat is achterstallig?	Wat dient in 2022 gerealiseerd te worden?	Bedrag
Nieuwe toplaag/ faceliftbehandeling Sporthal Zuiderpoort	2020-2021	De toplaag is onderhevig aan slijtage en behoorlijke beschadigingen. Damping reeds afgenomen. Nieuwe toplaag noodzakelijk 2021-2022	43.000
Gymzaal van Schaiklaan; materialen	2021- 2022	Vervanging na afschrijving diverse materialen volgens offerte 2021-2022	6.000
Gymzaal Muzenberg; materialen	2021 (Offerte achterstallig: 6.000)	2022 vervanging na afschrijving diverse materialen volgens offerte 2020	5.000
Sporthal de Smetkroes; materialen	2021 (offerte achterstallig: 1.500)	2022 vervanging na afschrijving diverse materialen volgens offerte 2020	20.000
Dakbedekking Kleedlokalen SV Budel	2020- 2021 achterstallig onderhoud m.b.t. bestaande dakbedekking Kleedlokalen SV Budel.	Deze bestaande bedekking is slecht, vastgoed geeft aan dat de wind, - en waterschade die deze lekkages veroorzaken op de lange termijn voor grotere kostenposten zorgen. Dit gaat over de 2 kleedlokalen die eigendom zijn van de gemeente.	17.500
Lichtmasten sportvelden onderzoek	2021 (offerte achterstallig: 15.000)	2022 onderzoek achterstallig onderhoud lichtmasten sportparken, toegekend en reeds betaald vanuit algemene pot vastgoed om iig. het onderzoek vast plaats te kunnen laten vinden maar moet wel vanuit sport gecompenseerd worden.	15.000
Lichtmasten sportvelden schilderwerk en onderhoud	Onderhoud en schilderwerk lichtmasten, diverse lasnaden zijn gescheurd.	2022 n.a.v. onderzoek achterstallig onderhoud lichtmasten sportparken. Dit onderhoud dient te gestatte anders zullen de posten hoger worden dan dat hij op dit moment is. Ook om veiligheid op sportparken te kunnen blijven waarborgen.	15.000
Achterstallig onderhoud velden, gebouwen, sproeipompen velden die vervangen moeten worden.	Divers onderhoud aan velden sportparken, klein onderhoud aan rotte deuren/ kozijnen/ achterstallig 'klein leed' / diverse pompen en sproei installaties verouderd/ kapot dienen vervangen te worden	2022 n.a.v. inventarisatie vastgoed/ onderhoud. Al het achterstallige onderhoud draagt bij aan de veiligheidskaders en aan het behoud van onze gebouwen m.b.t. wind, - en waterdichtheid/ lekkages e.o.	60.000
Totaal nodig onderhoud 2022 binnen/ buiten en investeringsgericht			181.500
Totaal inclusief indexering 20%			217.800
Totaal inclusief indexering 20% (afgerond)			218.000

BIJLAGE 4 ONDERHOUDSPANNING LANGE TERMIJN SPORTPARKEN

De Romrijten

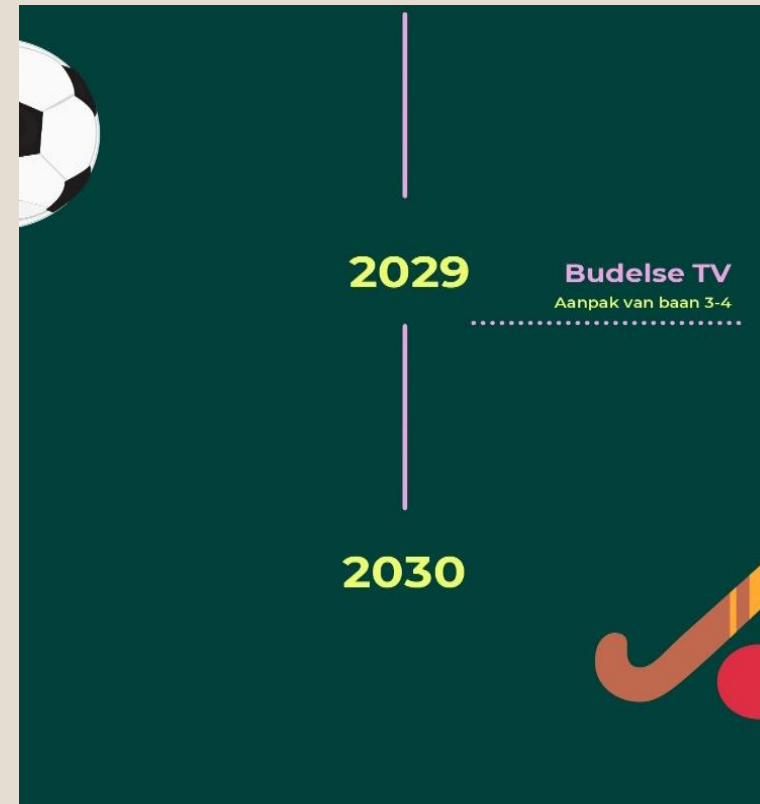
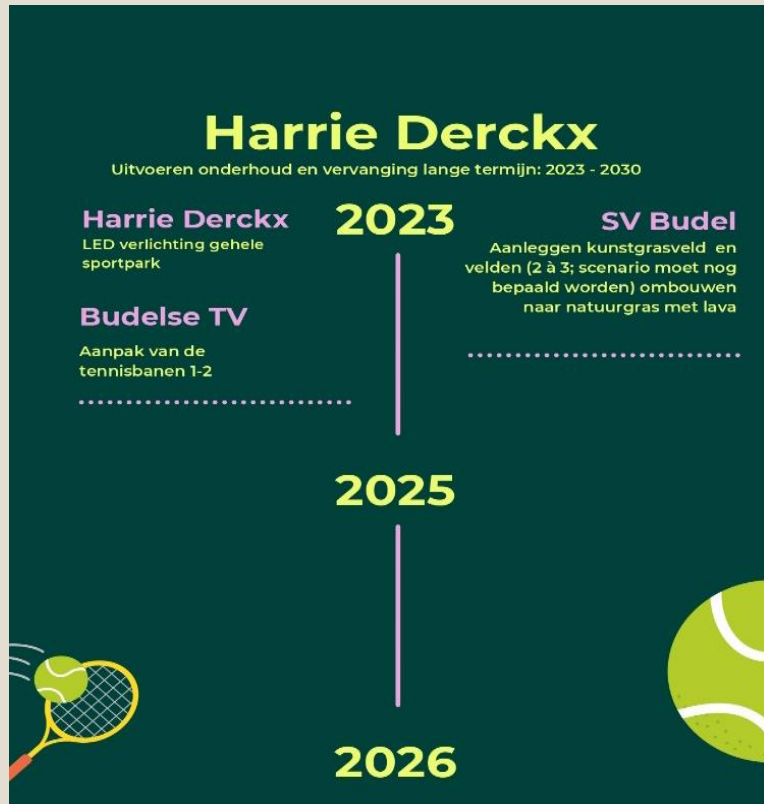
Uitvoeren onderhoud en vervanging lange termijn: 2023- 2030

<p>De Romrijten 2023</p> <p>LED verlichting gehele sportpark</p> <hr style="border-top: 1px dotted #ccc;"/>	<p>VV Maarheeze</p> <p>Aanpak veld 4</p> <hr style="border-top: 1px dotted #ccc;"/>
<p>HC Cranendonck 2024</p> <p>Aanpak van veld 2</p> <hr style="border-top: 1px dotted #ccc;"/>	
<p>VV Maarheeze 2025</p> <p>Aanpak van veld 2</p> <hr style="border-top: 1px dotted #ccc;"/>	<p>TC Maarheeze</p> <p>Aanpak van de tennisbanen 2-3</p> <hr style="border-top: 1px dotted #ccc;"/>

<p>VV Maarheeze 2026</p> <p>Aanpak van hoofdveld</p> <hr style="border-top: 1px dotted #ccc;"/>	<p>TC Maarheeze</p> <p>Aanpak van de tennisbanen 6-7</p> <hr style="border-top: 1px dotted #ccc;"/>
<p>2027</p>	<p>TC Maarheeze</p> <p>Aanpak van tennisbaan 4-5</p> <hr style="border-top: 1px dotted #ccc;"/>
<p>VV Maarheeze 2028</p> <p>Aanpak van veld 5</p> <hr style="border-top: 1px dotted #ccc;"/>	

De Braken

Uitvoeren onderhoud en vervanging lange termijn: 2023 - 2030

De Braken
LED verlichting gehele sportpark

2023 Evenemententerein

2024

2028 TC de Braken
Aanpak van de tennisbanen 1 - 3

FC Cranendonck 2029
Aanpak van het hoofdveld

2030 FC Cranendonck
Aanpak veld 3

